

Poznań, 13 października 2023 r.

Prof. dr hab., Maciej Skorupski

Ul. Kowalówki 11

61-695 Poznań

RECENZJA

rozprawy doktorskiej pana mgr inż. Roberta Pyrkosza

pt. *Wpływ różnych sposobów introdukcji na organizację przestrzenną i aktywność jeleni*

(Cervus elaphus L.) wsiedlanych na terenie Nadleśnictwa Kluczbork

wykonanej pod kierunkiem Prof. dr. hab. Romana Dziedzica

Dwa wieki badań leśnych i szeroko pojętego doświadczalnictwa leśnego, wdrażane sukcesywnie do praktyki leśnej, wraz z wysoko wykwalifikowaną kadrą czynią nasze leśnictwo unikalnym w skali międzynarodowej. Zrównoważona i wielofunkcyjna gospodarka leśna, w stale powiększających się lasach i stanowiących strategiczny rezerwuar bioróżnorodności, umożliwi naszemu społeczeństwu korzystanie z szeroko pojętych dóbr lasu.

Z drugiej strony obecnie większa część społeczeństwa w naszym kraju mieszka w miastach. Z wielu badań wiemy już, że odbiór realizowanej gospodarki leśnej przez społeczeństwo miejskie mocno różni się od odbioru społeczeństwa wiejskiego. Edukacja przyrodnicza wprzęgnięta w infrastrukturę leśną pełni ważne zadanie przybliżania i wyjaśniania odwiedzającym lasy szeroko pojętego leśnictwa, a także otaczającej ich przyrody. Jednak wciąż tematyka gospodarki łowieckiej budzi głębokie emocje w naszym społeczeństwie i każde badania z tego zakresu dostarczają kolejnych argumentów wskazujących na konieczność jej prowadzenia, w celu ochrony środowiska leśnego i rolnego, a także bioróżnorodności środowiska leśnego.

Doktorant zajmuje się właśnie zagadnieniami gospodarowania populacjami zwierząt łownych, próbując określić, jakie czynniki i w jakim zakresie wpływają na ich strukturę, kondycję i jakość osobniczą.

Praca przedstawiona do recenzji jest obszernym monograficznym opracowaniem szeroko opisującym wpływ różnych sposobów introdukcji jeleni na ich organizację przestrzenną i aktywność. Praca składa się z trzech zasadniczych części. Pierwsza obejmuje cel pracy, materiał i metody badawcze, druga: opracowanie wyników, a trzecia: wyniki i omówienie oraz podsumowanie i wnioski.

Zasadniczym celem badań przeprowadzonych przez pana mgr inż. Roberta Pyrkosza było określenie arealów życiowych i ich nakładania się oraz preferencji siedliskowych. Drugą grupą celów było zbadanie tematyki wyszczególnionej w pierwszej grupie celów w zależności od sezonu w roku, płci jeleni i pochodzenia osobników (rodzimy z OHZ Krystyna, słowackich i węgierskiego chowu fermowego).

Następnie zostały szczegółowo opisane materiał i metody badawcze. W mojej ocenie opis i informacja o materiale jest prawidłowa, a metody przyjęte poprawnie. Opracowanie wyników jest szczegółowe, planowo przeprowadzone i poprawnie przedstawione.

Wyniki zrealizowanych badań przedstawione zostały bardzo szczegółowo i obszernie. Dane przedstawione w tabelach, a następnie na rycinach obrazujących zasięgi umożliwiają ocenę uzyskanych wyników i zweryfikowanie poprawności zebranych danych (nie ma danych odstających, podważających zbiór zebranych danych). Omówienia wyników stanowią obszerną dyskusję, głęboko opisującą wszystkie omawiane badane przypadki, w kontekście innych badań.

Praca została zakończona podrozdziałem Podsumowanie i wnioski, zakończone szeregiem konkluzji. Prawdziwą jest, że wybrana metoda jest bardzo pracołonna i nie jest dokładna, w porównaniu np. do metod rejestrowania obecności zwierzyny za pomocą sygnału GPS. Zdając sobie sprawę z istniejących ograniczeń, mimo większej pracołoności, Doktorant dokonał zbioru i analizy danych konkludując, że: wielkości arealów życiowych jeleni są zmienne w zależności od pory roku i pochodzenia zwierząt. Także, że samce mają większe arealy życiowe, w porównaniu do samic. Natomiast nakładanie się arealów życiowych jeleni, nie skłoniło autora pracy do wysnucia wniosku o konkurencji o żerowiska, co można bardzo dobrze zaobserwować przy teledetekcji z wykorzystaniem sygnału GPS. Użyta metoda

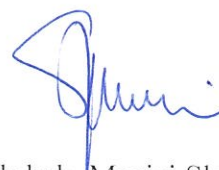
uniemożliwia analizy aktywności dużo bardziej szczegółowej, ale nie jest to mankamentem pracy, tylko determinantem, że akurat takiego rodzaju obrotu z takim systemem można było wykorzystać w tych badaniach.

W swoich rozważaniach Doktorant korzysta z wyników badań zamieszczonych w literaturze krajowej i zagranicznej (68 pozycji, w tym 49 w językach obcych), dając dowód swojej znajomości, a także umiejętności poprawnego korzystania i wnioskowania z wyników badań osiągniętych przez innych autorów, jak również krytycznej ich weryfikacji. Dodatkowo publikacje są bogato ilustrowane rycinami, zawierają szereg wykresów, tabel i map, które są rozwinięciem tekstu i ułatwiają zrozumienie prezentowanych zagadnień.

Pojedyncze niezręczności językowe i błędy literowe oraz interpunkcyjne w tej monografii nie wpływają na pozytywną ocenę pracy i mogą być usunięte przed ich publikacją. W sumie przedstawiona do oceny praca doktorska jest bardzo pracochłonnym opracowaniem, bardzo przydatnym do wdrożenia do praktyki leśnej i łowieckiej. Jest również bardzo istotne do budowania opinii o lasach i leśnikach w kontekście gospodarki łowieckiej, prowadzonej na terenach Lasów Państwowych. Jest to tym bardziej ważne, gdyż na tle pozostałych OHZ Lasów Państwowych, przeprowadzone badania stanowią wzór i przykład prowadzenia badań na terenach jednostek do tego dedykowanych.

Praca doktorska pana mgr inż. Roberta Pyrkosza pokazuje, że posiada on umiejętności i kwalifikacje badawcze. W sposób konsekwentny prowadzi badania oraz weryfikuje ich wyniki, wysnuwa logiczne wnioski.

Podstawą prawną do wykonania recenzji jest Ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn. zm.) i biorąc pod uwagę powyższe stwierdzenia uważam, że przedłożona mi do oceny dysertacja spełnia warunki określone wyżej wymienionych przepisach o stopniach naukowych. Wnioskuje więc o dopuszczenie pana mgr inż. Roberta Pyrkosza do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Prof. dr hab. Maciej Skorupski